O bezpieczeństwie cystern

– z Karoliną Gajos, dyrektor działu logistyki na region Europy Środkowo-Wschodniej i członkiem zarządu Shell Polska, rozmawia Paweł Bernaciak.

Jaką flotą pojazdów dysponuje Shell?

W siedmiu krajach Europy Środkowo-Wschodniej Shell dostarcza wysokiej jakości paliwa, oleje oraz produkty sklepowe na ponad 1000 stacjach paliw. Dział logistyki organizuje cały łańcuch dostaw paliw i gazu, a firmy transportowe pracujące dla Shell pokonują ponad 25 mln km rocznie, dowożąc paliwa w regionie CEE. W przypadku Polski mówimy o ponad 6 mln km rocznie z paliwem dla ponad 420 stacji..

Czy kierowcy cystern jeżdżą bezpiecznie?

Jak wynika z badania postrzegania bezpieczeństwa na polskich drogach, przeprowadzonego na zlecenie Shell Polska, najbezpieczniej jeżdżą kierowcy zawodowi. Mam tu na myśli w szczególności prowadzących autobusy, pojazdy uprzywilejowane i przewożących niebezpieczne ładunki. Kierowcy posiadający uprawnienia ADR to zdecydowanie elita na polskich drogach. Cieszy nas, że są postrzegani bardzo pozytywnie, jeśli chodzi o doświadczenie, znajomość przepisów czy odporność na stres. Wspólnie z kontrahentami dbamy, aby nasi kierowcy byli wypoczęci i odpowiedzialni. Nasi kierowcy wyróżniają się w każdym kraju – nawet w Rosji, gdzie zarówno kultura jazdy, sprzęt, jak i infrastruktura drogowa są ogromnym wyzwaniem. Kierowcy pracujący dla Shell wyróżniają się na drodze spokojną, defensywną jazdą, wysoką kulturą, po prostu odpowiedzialnością za siebie, ładunek, jaki przewożą i innych użytkowników ruchu. Dwa lata temu spędziłam dzień jako pasażer takiej cysterny i muszę powiedzieć, że mam bardzo dużo szacunku dla kierowców. To bardzo elitarna grupa i naprawdę wysokiej klasy specjaliści, potrafiący manewrować 40-tonowym zestawem. Pamiętajmy, że oni myślą właściwie za kilku kierowców – muszą wiedzieć, jak ich zachowanie wpłynie na innych, co się dzieje z przodu, tyłu, z prawej, lewej strony i z naprzeciwka. Liczy się nie tylko umiejętność zarządzania cysterną, ale również analiza ryzyk i sytuacji na drodze.

Co należałoby zrobić, aby poprawić bezpieczeństwo na polskich drogach?

Z uwagi na to, że pojazdy wyposażone są w coraz bardziej innowacyjne systemy wspierające kierowcę, a dodatkowo jakość naszych dróg w ostatnim czasie uległa znaczącej poprawie, jestem zdania, że obecnie najważniejszym obszarem powinna być praca nad poprawą kultury jazdy na drogach poprzez szkolenia kierowców. Shell Polska angażuje się w akcje skierowane do bardziej wrażliwych uczestników ruchu drogowego, np. dzieci. Od lat realizujemy autorską kampanię „Bezpieczne Szelki", skierowaną do dzieci w przedszkolach i wczesnych klasach szkoły podstawowej w okolicach Warszawy i Krakowa. Nasi wolontariusze spośród pracowników, we współpracy z Policją, w samym województwie mazowieckim w 2 lata przeszkolili już ponad 380 dzieci. Rozważamy kontynuację tego typu akcji we współpracy z podmiotami zewnętrznymi, aby zwiększyć ich zasięg. W 2016 r. realizowaliśmy kampanię z redakcją tygodnika „Auto-Świat", której celem było umożliwienie kierowcom zdającym na prawo jazdy kategorii B mieli lepszego zrozumienia, czym jest transport materiałów niebezpiecznych, jak zatankować samochód i jak zmienić olej. Akcja trwała cały rok i mieliśmy bardzo pozytywne efekty.

Jako Shell prowadzimy globalną kampanię „Arrive Alive" (Dojedź Bezpiecznie), w ramach której pokazujemy naszym pracownikom i pracownikom naszych przewoźników, co trzeba zrobić, żeby bezpiecznie poruszać się po drogach. Mówimy np. o antycypacji ryzyka, gotowości na nieprzewidziane zdarzenia oraz dzielimy się i uczymy z wniosków po zdarzeniach. Chodzi przed wszystkim o to, aby kierowca skoncentrował się na drodze i na zagrożeniach na niej. W ramach szkoleń poruszamy też temat zarządzania planem podróży, co jest dla nas bardzo ważne. Wymagamy tego nie tylko od naszych firm transportowych, ale przede wszystkim od naszych pracowników, którzy jeżdżą samochodami w celach służbowych i są zobowiązani do sporządzania planu podróży, jeśli jest ona dłuższa niż 4,5h. Wymagamy tego, aby wiedzieli, gdzie jadą, przeanalizo-

wali warunki pogodowe, zagrożenia na drodze oraz czas, jakiego potrzebują, żeby bezpiecznie dojechać do celu. Potrzeba ustawicznego kształcenia nowych zawodowych kierowców jest też mile widziana przez naszych przewoźników, którzy inwestują w programy szkoleniowe ADR, tym samym przyczyniając się do zrównoważonego rozwoju wielu regionów w Polsce. Na naszych cysternach umieszczamy znaczek ślimaka, który mówi pozostałym uczestnikom ruchu – „szybciej jechać nie mogę". Zdecydowaliśmy się na to, ponieważ niestety wciąż słaby jest poziom wiedzy kierowców nt. przepisów dotyczących transportu materiałów niebezpiecznych. Na polskich drogach mamy do czynienia z dużą brawurą. Kierowcy bywają nerwowi. Dlatego mamy tego ślimaka, który zwizualizować innym użytkownikom ruchu, że ta konkretna cysterna szybciej jechać nie może. W Shell obowiązuje zakaz używania telefonów komórkowych oraz sprzętu głośnomówiącego w samochodach. Dotyczy to zarówno naszych pracowników, jak i podwykonawców. Mówi o tym jedna z 12 Zasad Shell Chroniących Życie, które powstały w 2009 r. Zrobiliśmy bardzo wiele badań i wiemy, że to jedno z podstawowych zagrożeń podczas jazdy. Wierzymy, że dzięki temu zakazowi nasi kierowcy i pracownicy Shell mogą bardziej skupić się na jeździe i dojechać do celu bezpieczniej. Naszym celem jest „cel zero", tj. zero wypadków i zero rozlań. Chcemy, żeby każda osoba pracująca dla Shell po pracy wracała bezpiecznie do swoich rodzin.

Jakie narzędzia zapewniają bezpieczny transport?

W Shell temat bezpieczeństwa w transporcie naszych paliw wspieramy trzytorowo. Pierwszy ważny obszar to wdrożenie systemu „IVMS monitoring system", który nagrywa szybkie przyspieszenie, gwałtowne hamowanie, przekroczenia prędkości oraz czas pracy. Kontrola tych wskaźników pozwala na pracę nad stałą poprawą bezpieczeństwa jazdy. Następnie mamy bardzo restrykcyjne polityki i procedury przestrzegania czasu pracy oraz politykę „Arrive Alive", czyli bezpiecznego dotarcia do domu każdego dnia. Prowadzimy różne kampanie, np. jak antycypować ryzyko na drodze, czy szkolenia z jazdy defensywnej. Rozliczamy przewoźników z ich programu szkolenia kierowców i udzielamy wsparcia najlepszych polityk i procedur. Szczególnie istotna jest Polityka Przerwania Pracy (ang. *Stop Work Polucy*), zgodnie z którą każdy kierowca i pracownik ma prawo, a nawet obowiązek przerwać pracę lub całkowicie odmówić jej wykonania w sytuacji, gdy zauważy bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub środowiska. Kolejnym efektywnym rozwiązaniem jest proces proaktywnego raportowania sytuacji potencjalnie niebezpiecznych (ang. *Potential Incident & Near Miss reporting*), dzięki czemu podejmujemy działania zorientowane na usunięcie zidentyfikowanych zagrożeń, żeby uniknąć wypadków. Z kolei trzeci obszar to ten behawioralny, a więc praca nad kulturą jazdy, czyli jazdą defensywną, spokojną i bezpieczną. Nie chodzi o szybkie, ale o bezpieczne dostarczenie paliwa. Ważna jest praca z kierowcami w terenie, szkolenia oraz kultura *hearts&minds*, czyli serce i umysł. Bardzo zależy nam na tym, aby kierowcy dbali o bezpieczeństwo swoje i innych uczestników ruchu drogowego z własnej woli, a nie ze względu na to, że my jako Shell im nakazujemy.Jesteśmy konsekwentni we wdrażaniu programów nagradzania i egzekwowania. Naszym atutem jest rozwinięty system motywacyjny, współtworzymy Ligę Kierowców. W październiku byłam w Rosji na finale Ligi Kierowców, gdzie mogłam obserwować, jak najlepsi kierowcy rywalizowali na poligonie o trofeum mistrzów, świetnie się przy tym bawiąc. Takie wydarzenia wpływają na zaangażowanie oraz wzbudzają pasję do zawodu kierowcy i pracy dla Shell. A nam zależy, aby nasi kierowcy z pasją wykonywali swój zawód, jeździli bezpiecznie i odpowiedzialnie. W Polsce od 9 lat nie zanotowaliśmy wypadku, a to dzięki ciężkiej pracy całego zespołu i firm transportowych. Każdy incydent dokładnie analizujemy i często okazuje się, że nie było czynnika sprawczego ze strony Shell, firmy transportowej czy kierowcy, a była to wina osoby trzeciej. To dla mnie bardzo ważne, że mogę spojrzeć w lustro i powiedzieć, że my w firmie i nasi podwykonawcy zrobiliśmy wszystko, co w naszej mocy, żeby do wypadku nie dopuścić.

Na rynku brakuje zawodowych kierowców. Czy jest to duży problem dla firmy Shell?

Zgadzam się, że to duże wyzwanie. W Polsce brakuje kierowców i nie jest to tylko kwestia uposażeń, ale przede wszystkim chęci pracy w tym zawodzie. Zawód kierowcy nie jest już tak atrakcyjny, jak wcześniej. W dodatku to zawód trudny, oznacza wiele godzin za kierownicą. Kierowcy chcą mieć warunki pracy i my razem w przewoźnikami o to dbamy. Mamy wyśrubowane kryteria rekrutacji i chcemy, żeby jeździli dla nas najlepsi, bo prowadzimy odpowiedzialny biznes i mocno akcentujemy kwestie bezpieczeństwa na drodze.

Czy pakiet przewozy wpłynął na bezpieczeństwo transportu?

Cieszy nas, że zostały wprowadzone pakiety: paliwowy, energetyczny i transportowy, które regulują rynek paliw. Dzięki temu widzimy, jako cała branża, wzrost legalnej sprzedaży paliwa w Polsce. Pakiet transportowy wprowadza ogromne wymagania, jeśli chodzi o rejestrację czy monitorowanie całej drogi przewozu ładunku od punktu A do punktu B. Owszem, pakiet przewozy to dużo dodatkowej pracy dla nas i przewoźników, ale podchodzimy do tego ze zrozumieniem, ponieważ poprawia się sprzedaż i wpływy VAT, a w dłuższej perspektywie przełoży się na bezpieczeństwo na drogach. To zresztą potwierdzają statystyki: rynek jest bardziej transparentny, znikają firmy nieuczciwe.

A jak ocenia Pani nowe pomysły rządu, np. lokalizatory GPS?

Jako branża jesteśmy w stałym dialogu z rządem w sprawie praktycznych implikacji niektórych pomysłów. Wierzymy, że uda się wypracować rozwiązania satysfakcjonujące wszystkie strony. Cel, jakim jest ściślejsze monitorowanie transportu, jest zrozumiały, ale branża ma kilka propozycji rozwiązań, aby nowe przepisy były dostosowane do najlepszych praktyk w transporcie materiałów niebezpiecznych. Na przykład, cysterny nie można zostawić na dowolnym parkingu, np. gdy GPS nie działa. Powinniśmy wspólnie zastanowić się, jak to wdrożyć, aby zachować podstawowe zasady bezpieczeństwa. Deklarujemy pełną gotowość współpracy!

Dziękuję za rozmowę!